

Perusopetuksen järjestäjät

Voimassaoloaika toistaiseksi

Lisäopetuksen järjestäjät

Säännökset, joihin toimivalta määräyksen antamiseen perustuu:

Perusopetuslaki (628/1998), 14 § 2 mom. (muutettu lailla 477/2003)

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013)
13 § 3 mom. ja 24 § 1 mom.

Muuttaa määräyksiä nro 104/011/2014 ja 105/011/2014

PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEIDEN 2014 MUUTTAMINEN LISÄOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEIDEN 2014 MUUTTAMINEN

Opetushallitus on päättänyt liitteen mukaisista muutoksista Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 lukuihin

1. Paikallisen opetussuunnitelman merkitys ja laadinta
5. Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen
6. Oppimisen arviointi
8. Oppilashuolto ja
12. Valinnaisuus perusopetuksessa

sekä Lisäopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 lukuun 5.3 Opiskelu-
huolto.

Määräys on voimassa 2.5.2017 alkaen toistaiseksi.

Tämän määräyksen mukaan tarkistettu paikallinen opetussuunnitelma otetaan käyttöön mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään 1.8.2018.

Perusopetuksen järjestäjä harkitsee, edellyttävätkö tämän määräyksen mukaiset perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin tehdyt oppilashuoltoa koskevat muutokset paikallisen opetussuunnitelman ja koulukohtaisen oppilashuoltosuunnitelman tarkistamista. Vastaavasti lisäopetuksen järjestäjät harkitsevat, edellyttävätkö edellä mainitut muutokset tarkennuksia lisäopetuksen paikalliseen opetussuunnitelmaan ja oppilaitoskohtaiseen opiskeluhooltosuunnitelmaan.

Pääjohtaja

Olli-Pekka Heinonen

Johtaja

Jorma Kauppinen

LIITE

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 muutokset/
Lisäopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 muutokset

**PERUSOPETUKSEN JA LISÄOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEET 2014/
Muutos Opetushallituksen määräykseen nro 104/011/2014
Muutos Opetushallituksen määräykseen nro 105/011/2014**

Muutokset perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin 2014

1. Paikallisen opetussuunnitelman merkitys ja laadinta

1.4 Paikallisen opetussuunnitelman laadinta ja keskeiset opetusta ohjaavat ratkaisut

Alaluvun 1.4. kohdan ”Opetuksen järjestäjä päättää opetussuunnitelman laatimiseen liittyvistä ratkaisuista ja toimintatavoista” luettelon loppuun lisätään teksti:

- sisältykö yhdenvertaisuuslain mukainen koulukohtainen yhdenvertaisuussuunnitelma opetussuunnitelmaan vai laaditaanko se erillisenä suunnitelmana
- lain mukaan oppilaitoksen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumisesta toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi; oppilaitoksella tulee olla suunnitelma toimenpiteistä ja sekä huoltajille että oppilaille on varattava mahdollisuus tulla kuulluksi edistämistoimenpiteistä.

Opetussuunnitelman perusteiden edellä mainittuun kohtaan lisätään alaviite 13b: Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) 6 §.

Alaluvun 1.4 kohdan ”Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa opetuksen järjestämiseen liittyvät ratkaisut” luettelon kolmas kohta muutetaan muotoon:

- järjestetäänkö opetus tai osa siitä vuosiluokittain etenevänä vai vuosiluokkiin sitomattomasti etenevänä (katso myös alaluvut 5.4 ja 5.6).

5. Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen

5.4 Opetuksen järjestämistapoja

Alaluvun 5.4 kohta ”Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu” täsmennetään seuraavaksi:

5.4 Opetuksen järjestämistapoja

Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu

Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu tekee mahdolliseksi joustavan opinnoissa etenemisen. Vuosiluokkiin sitomatonta järjestelyä voidaan käyttää koko koulun, joidenkin opetusryhmien tai yksittäisten oppilaiden opiskelun järjestämisessä. Sitä voidaan hyödyntää esimerkiksi lahjakkuutta tukevana tai opintojen keskeyttämistä ehkäisevänä toimintatapana. Vuosiluokkiin sitomattoman opiskelun käy-

töstä määrätään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Mahdollisuudesta tulee mainita myös silloin kun vuosiluokkiin sitomatonta opiskelua käytetään yksittäisen oppilaan kohdalla.

Koko koulun tai yksittäisten oppilasryhmien osalta vuosiluokkiin sitomattoman opiskelun toteuttaminen edellyttää, että oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja niihin liittyvät sisällöt määritellään opetussuunnitelmassa opintokokonaisuuksittain. Opintokokonaisuudet muodostetaan kussakin oppiaineessa valtioneuvoston asetuksen määrittelemän tuntijaon ja opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Opintokokonaisuudet voidaan myös muodostaa yhdistämällä eri oppiaineiden tavoitteita ja sisältöjä. Opetussuunnitelmassa on määrättävä, mitkä opintokokonaisuudet ovat oppilaille pakollisia ja mitkä valinnaisia. Kaikille vuosiluokkiin sitomattomaan opetukseen osallistuville oppilaille tulee laatia opinto-ohjelma.

Mikäli vuosiluokkiin sitomatonta opetusta käytetään vain yksittäisen oppilaan kohdalla, laaditaan hänelle opetussuunnitelmaan perustuva opinto-ohjelma. Siinä kuvataan oppilaan opintojen tavoitteet, määritellään opintokokonaisuusien suorittamisjärjestys, aikataulu ja mahdolliset erityistavoitteet. Oppilaan opintojen etenemistä tulee seurata säännöllisesti.

Oppimisen arvioinnista vuosiluokkiin sitomattomassa opiskelussa määrätään luvussa 6.

5.6 Paikallisesti päätettävät asiat

Alaluvun 5.6 kohta "Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu" muutetaan muotoon:

Koko koulun tai yksittäisen oppilasryhmän opiskellessa vuosiluokkiin sitomattomasti, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa opetuksen tavoitteet ja sisällöt opintokokonaisuuksittain sekä vuosiluokkiin sitomatonta opetusta koskevan päätöksenteon periaatteet yksittäisen oppilaan kohdalla sekä oppilaalle laadittavan opinto-ohjelman rakenteen ja sen laatimisen periaatteet.

Yksittäisen oppilaan opiskellessa vuosiluokkiin sitomattomasti oman opinto-ohjelmansa mukaan opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa vuosiluokkiin sitomatonta opetusta koskevan päätöksenteon periaatteet yksittäisen oppilaan kohdalla sekä oppilaalle laadittavan opinto-ohjelman rakenteen ja sen laatimisen periaatteet.

6. Oppimisen arviointi

6.4.2 Arviointi lukuvuoden päättyessä

Alalukuun 6.4.2 lisätään virkkeet:

Taide- ja taitoaineiden oppimäärät muodostuvat oppiaineen vähimmäistuntimäärästä ja mahdollisista taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista. Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit arvioidaan osana yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden oppimääriä, eikä niistä anneta erillisiä arvioita lukuvuositodistukseen.

Valinnaiset aineet arvioidaan vuosiluokilla 1–6 opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti joko sanallisesti tai numeroarvosanalla. Vuosiluokilla 7–9 vähintään 2 vuosiviikkotunnin laajuisista valinnaisista aineista annetaan numeroarvosana.

6.4.3 Opintoissa eteneminen perusopetuksen aikana

Alaluvun 6.4.3 kohta ”Eteneminen oman opinto-ohjelman mukaan vuosiluokkiin sitomattomasti” muutetaan muotoon:

Perusopetuksen opintoissa voidaan edetä vuosiluokkiin jaetun oppimäärän sijaan oman opinto-ohjelman mukaisesti vuosiluokkiin sitomattomasti¹. Vuosiluokkiin sitomatonta järjestelyä voidaan käyttää koko koulun, joidenkin opetusryhmien tai yksittäisten oppilaiden opiskelun järjestämisessä. Koko koulun tai yksittäisen opetusryhmän kohdalla vuosiluokkiin sitomatonta opiskelua käytettäessä tuntijako sekä oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja niihin liittyvät sisällöt määritellään opetussuunnitelmassa opintokokonaisuuksittain.

Oman opinto-ohjelman mukaan vuosiluokkiin sitomattomasti opiskeleva oppilas saa lukuvuoden päätteeksi lukuvuositodistuksen kyseisenä lukuvuonna hyväksytysti suorittamista opintoista ja siirtyä lukuvuoden koulutyön päätyttyä seuraavalle vuosiluokalle. Oman opinto-ohjelman mukaisella etenemisellä voidaan tarvittaessa välttää luokalle jättäminen, jonka myötä oppilaan kaikki opinnot kyseiseltä luokalta raukeaisivat. Yhdeksännellä vuosiluokalla oleva oppilas luetaan tämän vuosiluokan oppilaaksi, kunnes hän suorittaa perusopetuksen koko oppimäärän ja saa päättötodistuksen tai hän eroaa koulusta.

6.5.1 Päättöarvosanan muodostuminen

Alaluvun 6.5.1 viidennen kappaleen jälkeen lisätään uusi kappale:

Taide- ja taitoaineiden oppimäärät muodostuvat oppiaineen vähimmäistuntimäärästä ja mahdollisista taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista. Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit arvioidaan osana yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden

¹ Perusopetusasetus 11 § 3 mom.

oppimääriä, eikä niistä anneta erillistä päättöarvosanaa. Päättöarviointi kussakin taide- ja taitoaineessa tehdään siinä vaiheessa, kun oppiaineen koko oppimäärä on opiskeltu. Taide- ja taitoaineiden päättöarvosanoja muodostettaessa käytetään näihin oppiaineisiin määriteltäviä valtakunnallisia päättöarvioinnin kriteereitä.

6.5.2 Johonkin oppiaineeseen tai erityiseen tehtävään painotettu opetus ja päättöarviointi

Alaluku 6.5.2 muutetaan muotoon:

Mikäli koulu painottaa opetussuunnitelmassaan jotakin oppiainetta tai oppiainekokonaisuutta tai toteuttaa kaksikielistä opetusta, ovat opetuksen koulukohtaiset tavoitteet tässä oppiaineessa tai kielessä yleensä korkeammat kuin valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa asetetut tavoitteet. Oppilaiden yhdenvertaisuuden vuoksi myös painotetussa opetuksessa tai kaksikielisessä opetuksessa tulee oppilaiden suoriutumista kuitenkin arvioida perusopetuksen päättyessä suhteessa valtakunnallisiin tavoitteisiin ja käyttää osaamisen tason määrittämisessä päättöarvioinnin kriteerejä. Jos painotettu opetus toteutetaan käyttäen valinnaisten aineiden vuosiviikkotunteja, suoritetaan arviointi näiden tuntien osalta noudattaen, mitä näissä perusteissa valinnaisten aineiden arvioinnista määrätään.

Painotetusta opetuksesta ja oppilaan suoriutumisesta siinä voidaan tarvittaessa antaa lisätietoja erillisellä todistuksen liitteellä.

6.6 Perusopetuksessa käytettävät todistukset ja todistusmerkinnät

Lukuvuositodistus

Alalukuun 6.6 lisätään lukuvuositodistusta käsittelevän kohdan ensimmäisen kappaleen loppuun virke:

Taide- ja taitoaineiden oppimäärät muodostuvat oppiaineen vähimmäistuntimäärästä ja mahdollisista taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista. Taide- ja taitoaineiden tunnit arvioidaan osana yhteisinä oppiaineina opettavien taide- ja taitoaineiden oppimääriä, eikä niistä anneta erillisiä arvioita lukuvuositodistuksiin.

Lisätään lukuvuositodistusta käsittelevän kohdan neljännen kappaleen jälkeen uusi kappale:

Perusopetuksen tuntijaon mukaiset valinnaiset aineet arvioidaan vuosiluokilla 1–6 opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti joko

sanallisesti tai numeroin. Vuosiluokilla 7–9 vähintään 2 vuosiviikkotunnin laajuisista valinnaisista aineista annetaan numeroarvosana.

Perusopetuksen päättötodistus

Lisätään perusopetuksen päättötodistusta käsittelevän kohdan ensimmäisen kappaleen jälkeen uusi kappale:

Taide- ja taitoaineiden oppimäärät muodostuvat oppiaineen vähimmäistuntimäärästä ja mahdollisista taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista. Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit arvioidaan osana yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden oppimääriä, eikä niistä anneta erillisiä päättöarvosanoja.

8. Oppilashuolto

8.1 Monialainen oppilashuollon yhteistyö

Alaviitteeseen 121 lisätään laki oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta 1501/2016, joka muuttaa oppilas- ja opiskelijahuoltolain 14 §:n 2 momenttia. Kohtaan Oppilashuoltoryhmät kolmannen kappaleen loppuun lisätään seuraava virke ja alaviite 121a:

Koulukohtaisen oppilashuoltoryhmän sijasta edellä kuvattuja tehtäviä voi hoitaa opetuksen järjestäjän nimeämä muu tehtävään soveltuva monialainen koulukohtainen ryhmä.

8.2 Yhteisöllinen oppilashuolto

Alaviitteeseen 127 lisätään laki perusopetuslain muuttamisesta 1498/2016.

8.4 Oppilashuoltosuunnitelmat

Alaviitteeseen 144 lisätään laki oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta 1501/2016.

Alaviitteeseen 146 lisätään laki oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta 1501/2016, joka muuttaa oppilas- ja opiskelijahuoltolain 13 §:n 1 momenttia.

8.5 Paikallisesti päätettävät asiat ja koulukohtaisen oppilashuoltosuunnitelman laadinta

Alaviitteeseen 147 lisätään laki oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta, joka muuttaa oppilas- ja opiskelijahuoltolain 13 §:n 1 momenttia.

Kohdan Koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma ensimmäisestä kappaleesta poistetaan alaviite 148 ja seuraavat virkkeet:

Suunnitelma tarkistetaan vuoden kuluessa siitä, kun kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tarkistettu. Lasten ja nuoren

hyvinvointisuunnitelma hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa.

Alaviitteeseen 150 lisätään laki oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta 1501/2016, joka muuttaa oppilas- ja opiskelijahuoltolain 14 §:n 2 momenttia. Kohdan 2 Yhteisöllinen oppilashuolto ja sen toimintatavat luetteloa täydennetään kursiiilla merkityllä tekstillä seuraavasti:

Koulukohtaisen oppilashuoltoryhmän tai muun tehtävään soveltuvan monialaisen koulukohtaisen ryhmän toimintatavat ja käytännöt

Alaviitteeseen 151 lisätään laki perusopetuslain muuttamisesta 1498/2016.

12. Valinnaisuus perusopetuksessa

12.1 Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit

Alaluku 12.1 muutetaan muotoon:

Valtioneuvoston asetuksessa vuosiluokille 1-6 ja vuosiluokille 7-9 osoitetaan kullekin taide- ja taitoaineelle (musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta, kotitalous) kaikille yhteisen opetuksen vähimmäistuntimäärä. Lisäksi näiden oppiaineiden opetukseen osoitetaan 1-6 vuosiluokille yhteensä kuusi vuosiviikkotuntia ja vuosiluokille 7-9 yhteensä viisi vuosiviikkotuntia, joista tuntijaossa käytetään nimeä taide- ja taitoaineiden valinnaiset. Valinnaisten tuntien käytöstä päätöksen tekee opetuksen järjestäjä.

Taide- ja taitoaineiden valinnaisiin osoitetut vuosiviikkotunnit voidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa jakaa musiikin, kuvataiteen, käsityön, liikunnan ja kotitalouden kesken opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Vaihtoehtoisesti vuosiviikkotunnit tai osa niistä voidaan osoittaa oppilaiden valittaviksi. Valinnaisia tunteja voidaan käyttää painotetun opetuksen järjestämiseen, mikäli paikallisessa opetussuunnitelmassa painotetaan joitakin taide- ja taitoaineita tai niistä muodostettua oppiainekokonaisuutta.

Taide- ja taitoaineiden oppimäärät muodostuvat oppiaineen vähimmäistuntimäärästä ja mahdollisista taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista. Taide- ja taitoaineiden tunnit arvioidaan osana yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden oppimääriä, eikä niistä anneta erillisiä arvioita perusopetuksessa käytettävissä todistuksissa.

12.2 Valinnaiset aineet

Alaluvun 12.2 ensimmäisen kappaleen kolmas virke muutetaan muotoon:

Valinnaisena aineena voidaan tarjota perusopetukseen soveltuvia, syventäviä ja soveltavia perusopetukselle asetettuja tavoitteita tukevia aineita tai useasta aineesta muodostettuja oppiainekokonaisuuksia. Alaluku 12.2 on muutettuna seuraava:

Valinnaisten aineiden tehtävänä on syventää ja laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisten aineiden yhteenlaskettu määrä on vähintään yhdeksän vuosiviikkotuntia vuosiluokilla 1-9. Valinnaisena aineena voidaan tarjota perusopetukseen soveltuvia, syventäviä ja soveltavia perusopetukselle asetettuja tavoitteita tukevia aineita tai useasta aineesta muodostettuja oppiainekokonaisuuksia. Valinnaisten aineiden tulee edistää perusopetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista². Syventävät valinnaiset aineet syventävät ja/tai laajentavat yhteisten oppiaineiden tavoitteita ja sisältöjä. Soveltavat valinnaiset aineet voivat sisältää aineksia useasta eri oppiaineesta tai laaja-alaisesta osaamisesta. Soveltavilla valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä esimerkiksi taide- ja taitoaineiden opinnoissa, tieto- ja viestintäteknologiassa, kuluttaja- ja talouskasvatuksessa, globaalikasvatuksessa tai draamaopinnoissa.

Opetuksen järjestäjä päättää, mitä valinnaisia aineita tarjotaan. Opetuksen järjestäjän tulee ottaa valinnaisten aineiden tarjonnasta sekä arvioinnista päättäessään huomioon opiskelijaksi ottamisen perusteet toiselle asteelle³.

Valtioneuvoston asetuksessa määritellyssä tuntijaossa on vuosiluokilla 1-9 varattu yhdeksän vuosiviikkotuntia opetusaikaa valinnaisille aineille. Mikäli opetuksen järjestäjän hyväksymässä tuntijaossa ylitetään perusopetusasetuksen määrittelemä vähimmäisvuosiviikkotuntimäärä (222 vvt), voivat tunnit ylityksen osalta sisältää myös valinnaisia aineita. Valinnaisiin aineisiin osoitettuja vuosiviikkotunteja voidaan tarvittaessa käyttää painotetun opetuksen järjestämiseen.

12.4 Paikallisesti päätettävät asiat

Alaluvun 12.4 kohta taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit muutetaan muotoon:

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit

- miltä osin taide- ja taitoaineiden valinnaisia tunteja osoitetaan taide- ja taitoaineiden oppimääriin jakamalla näitä tunteja taide- ja taitoaineiden kesken
- miltä osin taide- ja taitoaineiden valinnaisia tunteja osoitetaan taide- ja taitoaineiden oppimääriin oppilaan valintaan perustuen

² Valtioneuvoston asetus (422/2012) 6 §

³ Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus opiskelijaksi ottamisesta ammatillisessa peruskoulutuksessa (4/2013); Opetusministeriön asetus opiskelijaksi ottamisen perusteista lukiokoulutuksessa (856/2006)

- mitkä ovat kunkin taide- ja taitoaineen tavoitteet ja keskeiset sisällöt niillä vuosiluokilla, joilla näiden oppiaineiden opetustunnit muodostuvat osittain tai kokonaisuudessaan taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista

Muutokset Lisäopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin 2014

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määrätään koulukohtaisen oppilashuoltosuunnitelman laatimisesta. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden luvun 8 Oppilashuolto muutokset otetaan tarvittaessa huomioon lisäopetuksen paikallisessa opetussuunnitelmassa ja oppilaitoskohtaisessa opiskeluhuoltosuunnitelmassa.

Lisäopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 lukuun 5.3 Opiskeluhuolto alaviitteeseen 13 lisätään laki oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta 1501/2016. Lukuun ei tehdä muita muutoksia.